

Motion till riksdagen

1988/89:Jo10

av Åsa Domeij m.fl. (mp)

med anledning av prop. 1988/89:10 om särskilda åtgärder med anledning av algblomning och säldöd

Det är glädjande att regeringen i proposition 1988/89:10 satsar 30 milj. kr. extra på havsmiljöforskning. Det är naturligtvis nödvändigt att skaffa sig bättre kunskaper på detta viktiga område. Men miljöpartiet de grönas riksdagsgrupp anser att vi redan nu har kunskaper, som om de användes, skulle leda till en bättre havsmiljö. Miljökatastrofen är redan ett faktum, och det finns ingen anledning att vänta med att genomföra radikala åtgärder. Regeringens förslag om ytterligare forskningsinsatser bör kompletteras med konkreta åtgärder för att förbättra havsmiljön.

Övergödningen av havet med kväve är troligen den viktigaste orsaken till algblomningen. Jordbruket, trafiken och kommunerna är de huvudsakliga källorna till övergödningen av Västerhavet.

Trafik

Trafiken står för en stor del av de totala kväveoxidutsläppen i landet. Samtidigt som allt fler inser vikten av att föra en bra politik på miljö- och resursområdet ökar bilismen och flygtrafiken. Med den politik som förs är det omöjligt att uppnå den målsättning som regeringen har, när det gäller att minska kväveoxidutsläppen, trots att krav på bättre avgasrening har införts för personbilar.

En åtgärd som skulle få omedelbar verkan för utsläppen av kväveoxider är en sänkning av hastighetsgränserna på vägarna. Det finns heller ingen anledning att vänta med att införa skärpta avgaskrav för dieselfordon. Utsläppen av kväveoxider kan också minskas genom att långväga godstransporter förs över från lastbil till järnväg. Miljöpartiet de gröna menar också att bilismen måste minskas och vill därför satsa på en utbyggnad av kollektivtrafiken samt höja bensinskatten.

Det är viktigt att planerade investeringar i en felaktig trafikstruktur styrs om. Planerna på en bilbro till Danmark, satsningar på nya motortrafikleder samt investeringar i bärighetshöjande åtgärder för att möjliggöra tyngre lastbilstrafik måste stoppas. Dessa investeringar leder dels till ytterligare miljöförstöring, dels till att resurser som behövs för investeringar i järnväg och kollektivtrafik förbrukas.

Flyget måste också minska sina utsläpp av kväveoxider. Vi föreslår att luftfartsverket åläggs att lägga fram några olika förslag om hur man kan minska utsläppen med ca 25 % inom 6 år. Om detta inte kan klaras genom ny teknik måste flygtrafiken minska.

Jordbruket

Mot. 1988/89

Jo10

Jordbrukets bidrag till övergödningen av havet måste minska mycket kraftigt. De nya paragrafer, avseende stallgödselhanteringen, som regeringen inför i förordningen om skötsel av jordbruksmark (1979:426) är helt otillräckliga. Dagens jordbruk med en hög användning av konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel är oacceptabelt ur både miljö- och resurssynpunkt. Miljöpartiets målsättning är ett jordbruk fritt från konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel om ca 15 år. Vi menar att den utvecklingen bör påbörjas redan nu genom att en avgift på 300 % på konstgödselkväve införs och pengarna återförs till jordbruket huvudsakligen i form av arealbidrag. Effekten kommer att bli att kvävegödslingen minskar samtidigt som lantbrukarna får ett större intresse att ta vara på stallgödseln.

Genom att återskapa våtmarker i kustområden och vattendrag där kväveläckaget är stort skulle läckaget av kväve till havet kunna hejdas snabbare. Ett återskapande av våtmarker kan i många fall också vara positivt ur naturvårdssynpunkt. För att göra detta möjligt måste staten köpa in mark av lantbrukarna.

Kommunerna

Kommunala avloppsreningsverk är också betydande källor till utsläpp av kväve till havet. De kommuner i problemområden som inte fattat beslut om att införa en nitratreduktion på minst 60 % åläggs att göra detta inom 5 år.

Miljöavgifter

De klorhaltiga utsläppen från massa- och pappersindustrin måste minskas snabbt. Tack vare att konsumenterna har valt bort klorblekt papper alltmer har en större marknad för miljövänligt papper skapats. Vi menar att det inte finns anledning att tillåta användning av klorblekt papper i Sverige. Ett förbud skulle kunna införas redan under 1989.

Greenpeace har föreslagit att pappersmassafabriken Vallvik skall göras till en "mönsterfabrik" i miljöhänsyfte. Fabriken kontrolleras av staten genom aktiemajoritet i NCB. Här har regeringen en möjlighet att driva utvecklingen framåt inom den praktiska miljöpolitiken. Vallvik bör kunna bli ett föredöme för andra liknande industrier.

Kunskapen om halogenerade organiska ämnen, deras förekomst i naturen och deras potentiella miljörisker är alldeles för dålig. Här behövs insatser på grundforskningsnivå. Vi föreslår att naturvårdsverket får i uppgift att arbeta fram ett förslag till forskningsprogram.

Hemställen

Med stöd av ovanstående hemställs

1. att riksdagen beslutar att sänka tillåten hastighet på väg till 70 resp. 90 km/h,

2. att riksdagen beslutar att omgående införa skärpta avgaskrav för dieselfordon så att kraven blir minst lika höga som de som ställts i USA fr.o.m. 1986 års modeller,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att det bör satsas på järnvägen så att hälften av de långväga (över 10 mil) godstransporter som i dag går på lastbil inom 10 år förs över till järnväg,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att planerna på en bilbro till Danmark och en motorväg längs västkusten bör överges,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att de resurser som satsas på bärighetshöjande åtgärder på landsvägarna i stället bör användas för investeringar i miljövänlig kollektivtrafik i storstadsområdena,

6. att riksdagen beslutar att höja bensinskatten med 1,25 kr./l för oblyad bensin och med 2,25 kr./l för blyad,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att luftfartsverket bör få i uppdrag att utarbeta några olika alternativ för hur kväveoxidutsläppen från flyget kan minskas med 25 % inom 6 år,

8. att riksdagen beslutar belasta konstgödselkväve med en avgift på 300 % att återföras till jordbruket huvudsakligen i form av arealbidrag,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att naturvårdsverket bör få i uppdrag att snabbtreda vilken jordbruksmark i kustområdena och ev. längs en del vattendrag det skulle vara lämpligt att köpa in för att återföra till våtmark,

10. att riksdagen beslutar om förbud för användning av klorblekta pappersprodukter i Sverige från och med 1 juli 1989,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Vallvik bör göras till en mönsterfabrik genom att före utgången av 1992 presentera världens första fungerande slutna blekeri, alternativt ett blekeri där eventuella restprodukter kan tas om hand samt att alla klorfria avloppsströmmar bör ledas till en högeffektiv anaerob rening, vilken skall vara i kontinuerlig drift senast 1 januari 1990,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att naturvårdsverket bör ges i uppdrag att utforma ett forskningsprogram för att få fram bättre kunskaper om halogenerade organiska ämnen, deras förekomst i naturen och potentiella miljörisiker.

Stockholm den 20 oktober 1988

Åsa Domeij (mp)

Roy Ottosson (mp)

Inger Schörling (mp)

Claes Roxbergh (mp)